१९१

संवनन आङ्गिरसः। अग्निः, २-४ संज्ञानम् । अनुष्टुप्, ३ त्रिष्टुप्।

संसमिद्युवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य आ।

इळस्पदे समिध्यसे स नो वसून्या भर॥ १०.१९१.०१

वृषन्- वर्षक। अग्ने- सर्वभूतहितक्रतो पावक। अर्यः- आर्यशीलः सन्। विश्वानि- सर्वाणि। सं समिद्युवसे- सम्यक् सङ्गतानि करोषि। इळस्पदे- ऋताख्यवेदिमध्ये। यजा नो मित्रावरुणा यजा देवानृतं बृहत्। अग्ने यक्षि स्वं दमम्॥ इति श्रुतेः ऋतमेवाग्नेः सदनम्। समिध्यसे- उद्दीपितो भवसि। सः- तादृशः सन्। नः- अस्माकम्। वसूनि- सम्पदः। आ भर- आहर ॥१॥

सं गच्छध्वं सं वदध्वं सं वो मनांसि जानताम्।

देवा भागं यथा पूर्वे संजानाना उपासते॥ १०.१९१.०२

सं गच्छध्वम्- क्रमेण सङ्गता भवत। सं वदध्वम्- लोकहितं प्रति सम्भाषणं कुरुत। जानताम्- विदुषाम्। वः- युष्माकम्। मनांसि- चित्तानि। सम्- क्रमेण सङ्गतानि भवन्तु। यथा। पूर्वे- सनातनाः। देवाः। सञ्जानानाः- विद्वांसः। भागम्- हविर्भागम्। उपासते- सेवन्ते। तथा कुरुत ॥२॥

समानो मन्त्रः समितिः समानी समानं मनः सह चित्तमेषाम्।

समानं मन्त्रमभि मन्त्रये वः समानेन वो हविषा जुहोमि॥ १०.१९१.०३

मन्त्रः- ऋगादिस्तुतिः। समानः- सर्वेभ्यो वः समानहिता भवतु। समितिः- सभा। समानी। एषाम्- एतेषां वः। चित्तं सह- सचित्तं सविचारसाधनम्। मनः- मननम्। समानम्- समानहितं भवतु। समानम्। मन्त्रम्- मन्त्रालोचनम्। वः- युष्माकं सर्वेषां कृते। अभि मन्त्रये। वः- युष्माकम्। समानेन- साधारणम्। हविषा- हव्यम्। जुहोमि- देवेभ्यः समर्पयामि ॥३॥

समानी व आकूतिः समाना हृदयानि वः।

समानमस्तु वो मनो यथा वः सुसहासति॥ १०.१९१.०४

यथा। वः- युष्माकम्। सुसह- शोभनसङ्गतिः। असति- भवति तथा। वः- युष्माकम्। आकूतिः- अध्यवसायः। समानी- समानो भवतु। वः- युष्माकम्। हृदयानि। समाना- समानानि भवन्तु। वः- युष्माकम्। मनः- मननम्। समानम्। अस्तु- भवतु॥४॥